VI. évfolyam 264. szám.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre ..... 24 kor. (12 frt)
Félévre ..... 12 „ (6 „)
Negyedévre ..... 6 „ (3 „)
Egy hóra ..... 2 „ (1 „)
Egyes szám ..... 8 fillér (4 kr.
Vidékre ..... 10 „ (5 „ (

Megjelenik mindennap korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTOSÉG és KIADÓHIVATAL
Egyetem-utcza 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:
Négyszög centiméterenként 8 fillér.
Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek
Nyilttér megállapodás szerint.

Kolozsvár, 1904. Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF. Szombat, szeptember 24.

A kolozsvári Nemzeti Szinház ügye.

Kolozsvár, szept. 24.

A kolozsvári Nemzeti Szinház ügye fordulat előtt áll, mondhatni válságos viszonyok közt. Arról van szó, hogy egy évig átmeneti állapotban legyen, ami magában véve már káros és rossz a szinházra. De más felől az a veszedelem fenyegeti, hogy amint eddig sem tudott a vállalkozói rendszertől szabadulni, jövőre sem lesz belőle az, amire joga, hivatása van, igazi Nemzeti Szinház. Állami intézmény, melynek célja azt az erőt, mely a szinművészetben s szinmüirodalomban rejlik: nemzeti kulturális célokra felhasználni, ezen a fontos helyen.

Ilyen kétséges állapotban, bizonytalan jövő előtt, szükség van olyan testületre, mely tekintélyes férfiakból állva, a kormányhoz s ha kell a törvényhozáshoz forduljon. Vegye védelmébe s juttassa győzelemre a kolozsvári Nemzeti Szinház ügyét, mely, nézetünk szerint, csak akkor jut diadalra, ha eléri, amit oly réges-régen óhajt nálunk a közvélemény: a kolozsvári Nemzeti Szinház államositását, a vállalkozó rendszer eltörlését, a szinháznak művészeti intézménynyé s nem üzleti vállalattá visszaállitását.

A szinház ügye rendezésének ujból meginditására a következő inditványunk van.

1892-ben a kolozsvári Nemzeti Szinház jubileumát rendező bizottság kötelességszerü feladatának ismerte el azt is, hogy a kolozsvári Nemzeti Szinház ügyének végleges megoldása érdekében lépéseket tegyen.

Ehhez képest a bizottság 1892. okt. 11-én Szapáry akkori belügyminiszterhez feliratot intézett, kérve, hogy a kormány a szinházat a magánvállalkozói rendszer megszüntetésével közvetlen állami kezelés alá vegye. Ez 1892-ben történt, akkor azt remélték, hogy egy év alatt meglesz az államositás. Ekkor történt, hogy a kormány kiküldötte Stesser miniszteri tanácsost, a ki közvetlen tájékozódást szerzett itt a szinház viszonyairól. Ugy az ellenőrző választmány, mint a közönség köréből hivott értekezlet az államositás mellett nyilatkozott.

Joggal várhatta a közönség az államositást, hitték is, de mégis a jubileumi bizottság 1892. nov. 19-én tartott ülésében *állandó bizottságot* küldött ki azzal a föladattal, hogy ez »a szinház fejlődését figyelemmel kisérje, a szükség szerint ujabb lépéseket tegyen és mindaddig együtt maradjon, mig a szinház kérdése megoldva lesz«.

A kiküldött bizottság elnöke Gyarmathy Miklós elhúnyt, tagjai közül Albach Géza polgármester, Felméri Lajos, Groisz Gusztáv elhunytak. De a következő urak mai napig is tagjai a bizottságnak, megbizatásuk mai napig is tart: Barcsay Domokos, Béldi Ákos gróf, Bethlen Bálint gr., Csiky Viktor dr., Esterházy Kálmán gr. Ferenczi Zoltán dr., Hegedüs Sándor, Hegyesy Vilmos, Jósika Sámuel báró, Kemény János br., Korbuly Bogdán. Hivatalból tagja e bizottságnak br. Feilitzsch Arthur képviselő és Szvacsina Géza polgármester, (Sigmond D. és Albach G. helyett.) A bizottság öbb tagja a felsoroltakon kivül, vitt déken lakik, de örömmel résztvesz e munkában.

Hivja össze e bizottságot Kolozsvár polgármestere. Egészitse ki magát e bizottság, válasszon elnököt s kezdje meg működését ismét, — hisz nem végezhette be a munkát, azt a fontos feladatot, melyre vállalkozott s melyre megbizást kapott. E bizottság képviseli előttünk — mandátuma alapján — a multak hagyományait s kezébe van letéve e szivünkhöz nőtt nemzeti müintézet sorsa. Kezdje meg ujból a munkát a bizottság s ne hagyja a jelenleg érvényben levő szerződés lejárta után tovább vergődni ezt a nagy feladatra hivatott, de egy husz év óta mindenképpen rossznak bizonyult rendszer alatt lehanyatlott országos nemzeti szinházat.

Dr. Gyalui Farkas.

= Miniszterválság Szerbiában. A koronázási ünnepségek zaja még el sem mult s máris napok kérdése a Gruics-kabinet bukása. A koronázás alatt feltünt már az a kimért és hideg viszony, a melyivel a miniszterelnökkel érintkezett a király. Beavatott körökben befejezett ténynek tekintik a kormány lemondását, a mely azonban egyelőre csak részleges lesz, mert Pasics külügyminiszter még a kabinet bukása előtt távozik állásából. A külügyminiszter bukásának egyenesen a királylyal való differenciái az okai. Pasics ugyanis féltékeny a külügyminiszterium osztályfőnökére, Baluschnig tanácsosra, a ki egyben a sajtóiroda vezetője is és ebben az állásában informálta a külföldi sajtót. A külügyminiszter kifogásolta, hogy a sajtóiroda önállóan informálja az ujságokat s megkövetelte, hogy legalább a hivatalos közlemények az ő kritikáján menjenek keresztül. Viszont Baluschnig, a ki egyebekben a király magántitkára is s teljes kegyben áll Péternél, ebbe nem egyezett bele és lemondott az állásáról; ezt a lemondást azonban a király nem fogadta el, a mire Pasics nyujtotta be lemondását, a melyet a király egyelőre szintén visszautasitott, azonban megjegyezte, hogy a koronázás után készségesen enged a külügyminiszter óhajtásának és távozni hagyja a hivatalából. Igy Pasics bukása minden órában bekövetkezhetik s utána rövidesen az egész Gruics-kabinet távozik.

= Törvény a sztrájk ellen. Egy bécsi ujság — a Zeit — mint már jelentettük, arról értesül, hogy a magyar kereskedelemügyi miniszterium törvényjavaslatot készitett a sztrájkok ellen s hogy e javaslatot Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter már ma a miniszterlanács elé terjesztette.

A bécsi Zeit hirét megerősitjük a magunk értesülésével is. A sztrájk-törvény, ugy, a mint hivatalosan mondják, a sztrájkot szabályozó törvény megszületett és másolatai szétosztattak a tegnap tartott miniszterlanácson. Az igazságügyminiszternek adták át a javaslatot véleményezés végett.

Két kulturegyesületről.

— Magyarok és románok. —

Kolozsvár, szept. 24.

A román irodalmi és közművelődési egyesület most tartotta Temesvárott rendes évi közgyülését.

Ez alkalommal előterjesztették az egyesület évi működéséről szóló jelentést, mely az egyesület működésének olyan céltudatos, komoly és szilárd alapjait mutatja meg, mely okvetlenül a legteljesebb irigységet váltja ki lelkünkből. Mert önkéntelenül is eszünkbe jut, hogy nekünk itt Erdélyben szintén van egy kultur-egyesületünk. A melynek talán még nagyobb ereje lenne hivatását — nem — kötelességét teljesiteni, de a mely még csak a nyomába sem léphet a szóban forgó román egyesület agilitásának, legfeljebb kommünikék dolgában.

Lehetetlen tehát elmellőznünk az összehasonlitást. Ám mielőtt ebbe belefognánk, kötelességünk általánosságban megrajzolni a helyzetet. Az E. M. K. E. — mert hiszen erről beszélünk — kizárólag egy országrész határára alapittatott. Csupán itt Erdélyben — tehát szükebb körben — köteles dolgozni, mig a román kulturegyesület széttagolt, románok-lakta vidékeken. Az egyöntetü müködés tehát ez utóbbinál nehezebb.

Az E. M. K. E. minden lépését — ha kell — a hivatalos segitség is támogatja és minden cselekedete megkapja az állami szankciót. A román intézet, önmagára van utalva minden tekintetben, mert minden lépésénél a szükséges hivatalos ellenőrzés alatt áll és néha nagyon is nagy akadályokat kell leküzdenie, hogy előbbre is menhessen.

S mégis mit dolgozott ez az egyesület. Első sorban rendezett egy csomó kiállitást.

Az »E. M. K. E.« mikor — ha jól tudjuk az Erdélyi gazdasági egyesület — egy kiállitás rendezésére csupán — inkább erkölcsi mint anyagi — támogatást kért, diplomatikusan elháritotta magától a kérést.

A román egyesület több helyen a kulturális mozgalmak élére állott, énektanfolyamokat rendezett; román enciklopédiát adott ki, amely egymaga 62.000 koronába került; népies könyveket adott ki. Nagy-Szebenben polgári leányiskolát és internátust tart fenn az egyesület; 120.000 koronával román nemzeti muzeumot létesitett; kiadják a román népnevelés statisztikáját; egy toponomasztikai szótárt; létesitenek ifjusági könyvtárt; román tanitóképezdét, román földmüves iskolát és népies felolvasásokat tartanak a vidékeken.

Dióhéjban ezek a főbb mozzanatai a román kulturegyesület egy évi működésének.

Hol van mindezektől az E. M. K. E. működése? Kicsinyes, szükkörü munkálkodás, melynek valójában semmi látszata nincsen és még kevesebb praktikus eredménye.

Nagyon ajánlanók, ha az E. M. K. E. megszerezné a román kulturegyesület évi jelentését. Sokat lehet belőle tanulni. S nem baj az és nem is szégyen ha az ellenségeinktől tanuljuk is, ami hasznos lehet önmagunknak. Mert azok az emberek dolgoznak. Azok felhasználnak minden alkalmat, minden talpalatnyi helyet és minden rendelkezésükre álló eszközt, amelylyel előbbre vihetik a román kulturát. Pedig, hogy a példákat tovább folytassuk. az egyesület csupán 7200 koronát költ tisztviselőinek javadalmazására; az E. M. K. E. pedig 12.500 koronát; majdnem mégegyszer annyit.

A román egyesület külön tudományos irodalmi szakosztályt szervezett, mely nagyarányu munkálkodást folytat és valóban arra törekszik, hogy a román nép közművelődését fejlessze, előbbre vigye.

Az E. M. K. E. egész működése kimerül egy földmüves iskola, néhány népiskola és óvóda fenntartásában, melynek jelentőségét semmi esetre sincs szándékunk elvitatni, de amely egymagában tulajdonképen nem valami tulságosan nagy eredmény.

Erős, öntudatos és széleskörü munkásságot óhajtanánk látni az E. M. K. E. körül is. Eleven, pezsgő életet, tettre-készséget és mondjuk ki nyiltan: elszánt harcot, a magyarság, a magyar nemzeti szellem térfoglalása érdekében.

E helyett az E. M. K. E. tulajdonképen évek óta stagnál. S ha mi néha megháborgatjuk a nyugalmát a mi mindenesetre becsületes serkentéseinkkel, akkor rendesen egy csomó frázist kapunk arról: hogy mi mindent csinálnak ők. Természetesen csak általánosságban. Mert a részletek, a bő és mindenre kiterjedő részletek bizony eltörpülnének a román kulturintézet ismertetett működésének kivonatos adatai mellett.

Mert el sem tudják képzelni, hogy a nagyközönség, a közvélemény ne legyen megnyugodva a tétlenség ama hatalmas erőditményeinek láttára, a melyet védsáncul emeltek az E. M. K. E. működése köré. Mert hasznos tetteket, kezdeményező, alkotó cselekedeteket nem látunk onnan. Pedig ugyancsak ostromolják a magyarságot. Mert p. o. a román kulturintézet dolgozik és erősen szoritja vissza s még inkább gátolja a magyarság térfoglalását és elszántan küzd annak teljes, de szükséges előnyomulása ellen.

Az E. M. K. E. müködése nem egyéb, mint mikor a haldoklónak injekciókat ad az orvos. Az E. M. K. E. itt-ott egy kis injekciót bocsát az ernyedő magyar szellembe, de életet, egészséges vérkeringést nem tud előidézni. Amazoknak pedig a merre járnak, a hova lábukat teszik, a hova a kezüket nyujthatják, siker jár a nyomukba és gyümölcsöt terem nekik az elültetett fa. Gyümölcsöt, a melylyel a magyar közszellemnek megérlelődését mérgezik meg.

Kényszer-ünneplés.

— Az első rektori rendelet. —

Kolozsvár, szept. 24.

A közoktatásügyi miniszter Kolozsvárra érkezik a napokban. E látogatás megtisztelő reánk, az egyetemre és mindama intézményekre, melyeket most majd a miniszter ur kegyes látogatásával megtisztel.

Tudvalévő dolog, hogy ennek a látogatásnak voltak pikáns előzményei, különösen a határidőt illetőleg. Mert a miniszter már régebben vágyakozik Kolozsvárra és néhány hónappal ezelőtt már tudtul is adták hivatalosan mindenfelé, a miniszter jövetelét. Ám a miniszter még sem jött el. Mi már akkor voltunk annyira indiszkrétek, hogy nyilvánosságra hoztuk az elmaradt vizit tulajdonképeni okát. Mikor ugyanis — mint annak idején megirtuk — a miniszter le akart jönni: Apáthy István dr. volt az egyetem rektora. Egy kellemetlen, oh! felette kellemetlen ur. Mert képes arra is, hogy ne takargassa el az egyetem bajait a miniszter előtt, hanem megmondja őszintén. S mivel erre alapos kilátások voltak, hát Berzeviczy hirtelen lemondta a látogatást, elhalasztván azt jobb és szebb időkre. E jobb és szebb idők bekövetkeztek. Apáthy István dr. elmondotta rektori bucsu-beszédét és ugyanazon napon már meg is kaptuk a hirt: jön Berzeviczy. S most már nemsokára itt is lesz. Egész komolysággal jön, pedig nincs is semmi különös alkalom reá. De csináltak hozzá alkalmat. Ha már itt van: megnyitják akkor a »Tanitók-háza«-t és leleplezik a Szt.-György-szobrot. — S mindez aktusoknál részt vesz a közoktatásügyi miniszter is, aki első sorban az egyetemet látogatja meg.

A miniszter itt tartózkodásának erre a részére vonatkozólag megjelent az egyetemi táblán dr. Kiss Mór e. i. rektornak egy rendelete, a melynek szövege most élénk megbeszélés tárgyát képezi az egyetemi polgárság körében. A rektori hirdetmény szószerinti szövege a következő:

Fölhivás az egyetemi polgárokhoz!

Nagyméltóságu dr. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur *f. hó 26 án este* az Egyetem és a helybeli kulturális intézetek megszemlélése céljából városunkba érkezik és e hó 27-én és 28-án az Egyetem helyiségeit és intézeteit fogja meglátogatni. Azt a sorrendet, mely ennél a szemlénél irányadó lesz, külön értesitésben közöltem. Eszerint a miniszter ur *f. hó 27-én (kedden) reggeli 9 óra előtt* jön az Egyetem központi épületébe, hol a Rektor az egyetemi tanács és tanártestület élén fogadja.

A miniszter ur fogadásában az egyetemi polgárság is részt vesz, oly módon, hogy:

1. 27-én (kedden) reggeli fél 9 órára a központi épület lépcsőházában gyülekezik össze és a II. emeletre vezető főlépcsőkön, egész a tanácsteremig, sorfalat állva várja a miniszter urat.

Mihelyt a miniszter ur a tanácsterembe bevonult, az egyetemi polgárság *egyelőre eltávozik.*

2. D. e. fél 12 órára egyetemünk polgárai a bölcsészeti kar I. emeleti, IV. sz. tantermébe gyülekeznek össze és midőn a miniszter ur ebbe a terembe lép, Ő nagyméltóságát kijelölt szónoka utján, rövid pár szóval üdvözli, *azután pedig, mihelyt a minister ur a szomszédos könyvtári helyiségbe vonul, a központi épületet minden zaj elkerülésével, elhagyja.*

A látogatás programmjának előre bocsátott pontjait azzal a fölhivással kivánom különösen is kiemelni, hogy az egyetem polgársága azokat tudomásul veszi és minden tekintetben azok szerint eljárni sziveskedjék.

Kiss Mór,
rector.

Ezt a rendeletet első sorban azért közöljük, hogy az egyetemi polgárság azon része, amely esetleg most e néhány nap alatt nem jár az egyetemre, legalább lapunk utján értesülhessen a teendőkről, melyek reá a miniszter ittléte alkalmából várakoznak.

E teendők és kötelességek elseje, hogy kedden reggel fél 9 órától kezdődőleg **sorfalat álljanak, de mihelyt a miniszter ur a tanterembe beérkezett, egyelőre távozzanak el.** De csak egyelőre, mert azután még fontos és komoly feladat várakozik reájuk. Délelőtt fél 12 órakor gyülekezzenek össze ismét, hogy valaki üdvözölje a miniszter urat, azután pedig ha a miniszter otthagyta őket, most már végleg és visszavonhatatlanul — de minden zaj nélkül — távozzanak el.

*

E hirdetmény olvasása után, szükségesnek tartjuk konstatálni, hogy e rendelet némi pótlásra szorul.

Első sorban is kimaradt a rendeletből, hogy a sorfalállás közben az egyetemi hallgatók mélyen meghajolni és lelkesen éljenezni sziveskedjenek.

«Egyelőre» való távozásuk alkalmával kötelesek betérni a Központi szálló éttermébe és fejenkint legalább 10 pohár sört a miniszter egészségére kiüriteni. E müveletet természetesen el kell végezni fél 12 órára, mert akkor fogja a kijelölt szónok üdvözleni a minisztert. «Néhány szóval..» mondja a hirdetmény. Ez mindenesetre gyöngéd gondoskodás a miniszterről, akinek ugyis elég sulyos dolga lesz a beszédeket meghallgatni. De ki lesz a kijelölt szónok? Ez a kérdés foglalkoztatja most az egyetemi polgárokat. Ki fogják azt sorsolni? S mi történik vele, ha sokat talál beszélni. Mindenesetre gondoskodni kell e tekintetben is ovó intézkedésekről. A mentőket mindenesetre jó lesz kirendelni.

A beszéd után a miniszter elvonul. De vajjon igy lesz-e? Hátha a miniszter is beszélni akar? Erre az eshetőségre nincs intézkedés. Az az van! A polgárság az épületet minden zaj elkerülésével elhagyja. Vagy nem is, csak akkor hagyja el, ha a miniszter a könyvtárhelyiségbe lép. Egy szót sem szabad szólni senkinek e nagy pillanatban.

Az egyetemi polgárság ha kistatisztálta magát — hazamehet. Vagy folytathatja az üdv-sörözést. De ha valaki éljenezni talál? „Zaj"-e az vagy sem? Beleütközik-e a rektori rendeletbe? Ezek mind oly kérdések, melyeknek precizirozása elengedhetetlenül szükséges. Azt hisszük eléggé kimutattuk ilyetén, hogy a rektori rendelet hiányos és kiegészitésre szorul.

*

De nem tréfálkozunk. Minden tiszteletünk mellett, melylyel a miniszter és a rektor személye iránt viseltetünk: az egyetemi ifjuságnak ekkép körülirt szerepeltetését kissé komikusnak tartjuk. Az azonban bizonyos, hogy a miniszterre valóban jobb, hogy most jött, mint akkor mikor először jönni akart.

Most igy ünneplik. Ezelőtt talán másképen lett volna. De az is bizonyos, hogy igy simán és programmszerüen fog megtörténni az ünnepeltetés. Mig akkor: ismét a kolozsvári egyetemről cikkezhetett volna nagyokat és minden formában a magyar sajtó. Ami bizony — az ember alig tudja hamarosan eldönteni — kétséges, hogy az egyetem szempontjából hasznos-e? Igy azonban mindenesetre egy hivatalos ünnepeltetésben lesz része a miniszternek. Ami szürke lesz és léleknélküli. S amilyenhez hozzá vannak ők szokva. Hát igy is jól van nekünk. Nem csinálunk mi se zajt, ne csináljon az egyetemi polgárság se, mikor sorfalat állva várja majd a minisztert...

*

A miniszter ittléte alkalmával fogják — mint már megirtuk — felavatni az uj „Tanitók Házá"-t is. E felavatás szeptember 30-án d. e. 11 órakor lesz a következő tárgysorozat keretében:

Az „UJSÁG" szerkesztősége és kiadóhivatala ez év október hó elsejétől kezdve Deák Ferenc-u. 12. sz. a. lesz.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

I. Az Eötvös-alap rendkivüli közgyülése szeptember 30-án d. e. 8 órakor Ujvári Béla kir. tanácsos megnyitó beszéde. Tiszteletbeli tag választása. Az alapszabálytervezet tárgyalása.

II. Délelőtt 11 órakor a Tanitók Hunyadi Háza felavatási ünnepélye. Havas István fővárosi tanitó „Avató" cimü költeményét adja elő. Berzeviczy Albert dr. kultuszminiszter felavatja a Hunyadi-Házat.

III. Délután 1 órakor közebéd lesz. A Magyarországi Tanitók Országos Bizottságának diszgyülése d. u. 4 órakor: Sólyom János alelnök megnyitója. Dr. Márki Sándor kolozsvári egy. tanár előadása: „Müveltségünk állapota I. Mátyás király korában". Koltai Lajos áll. isk. tanitó előadása: „A magyar nyelv tanitása a nem magyar ajku iskolában". Dr. Gööz József alelnök zárószava.

A kolozsvármegyei tankerületi elnökség körlevélben hivta meg tagjait az ünnepélyen való részvételre, mely a magyar tanitóságnak fölemelő szép ünnegsége lesz.

A megyei tanitótestületek küldöttségileg képviseltetik magukat az ünnepségen.

A Marostordamegyei Általános Tanitótestület képviseletében Máthé József elnök vezetése alatt Hartly János, Babóczi György, Gönczi János, Szentgyörgyi Dénes és Baka Béla tantestületi tagok jönnek Kolozsvárra.

A japán—orosz háború.

— Express tudósitás. —

Budapest, szept. 23.

A harctéren mégis történt valami. A japánok megtámadták a Talin-szorost, a mely Mukdentől délkeletre 75 versztnyire van. Ez alkalommal az előcsapatok heves előcsatározást fejtettek ki. Részletek azonban az ütközetről még csak ezután érkeznek. Eddig csak annyit tudunk, hogy a japán előcsapatok keletre nyomulnak előre és igy Mukden körül legközelebb döntő csatára kerül a sor. Ugy látszik, az oroszok készülnek erre, mert a harctéri jelentések szerint az oroszok Mukdenben nagy kórházakat épitenek, a mi arra vall, hogy véres ütközetre számitanak.

A Talin-szoros egyik fontos átjárója a Mukdentől délkeletre huzódó hosszu Talin-hegységnek és az oroszok már itt akarják feltartóztatni Kurokit, a ki e hegyen át vonul északkelet felé, hogy az oroszok mukdeni hadállását megkerülje. Mindkét részről erősen készülnek erre az összeütközésre. Oyama japán főparancsnok kiáltványban szólitja föl katonáit, hogy a legközelebbi csatában, mely döntő lesz, feszitsék meg minden erejüket.

Port Arturról is érkeztek ma végre hirek, a melyek megtörik azt a csendet, mely a harctéri tudósitásokban az utóbbi időben voltak. Londoni jelentések szerint a japánok ismét általános rohamot intéztek Port-Artur ellen.

Valószinü, hogy ez a hir a Port-Arturtól keletre fekvő siusini magaslatok bevételére vonatkozik, melyekről pétervári körök igen peszimisztikusan nyilatkoznak, beismerve, hogy e magaslatokkal a japánok hatalmukban tartják az első erősségeket, minthogy ezek csak 2 kilométernyire vannak a siusini domboktól.

Másik jelentés szerint — és ez Tokióból származik — a japánok az ugynevezett Kuropatkin-erősséget foglalták el, mely a belső várkörben fekvő Jcsang-hegy közelében fakszik. Az oroszok megkisérlették több izben, hogy ezt a helyet visszafoglalják, azonban minden igyekezetük kárbaveszett. A japánok ezek szerint fokozott erővel készülnek Port-Artur ostromára. A japánok azt remélik, hogy Port-Artur novemberben, a mikádó születése napjáig el fogják foglalni, bár más részről azt jelentik, hogy a tavasz előtt nem várható a vár meghódítása. Ez utóbbi valószinüségére enged következtetni, hogy a japánok most Dalniban téli kikötőt készitenek és ez a város lesz a niucsvangi kikötő befagyása után a mandzsuriai hadsereg operációinak kiinduló pontja. Viszont azonban a legközelebbi általános ostrom sincs kizárva.

Sanghai jelentés szerint a port-arturi orosz hajóhad — nyilván felsőbb utasitásra — el van tökélve, hogy a szakadatlan ágyuzás ellenére kitör e héten, hogy semleges kikötőbe meneküljön. Magában Port-Arturban szintén erősen folyik a készülődés.

Stössel tábornok állandóan a csapatok közt jár-kel, buzditja, lelkesiti az embereket. A helyzet igen válságos lehet. Pétervárott ugy itélik meg a helyzetet, hogy Stössel tábornokra most igen nehéz napok várnak. A japánok szép eredménnyel operálnak Port-Artur körül, azonkivül, hogy egyre előbbre nyomulnak, csingtaui távirat szerint, sikerült a japánoknak elvágni a port-arturi vizvezetéket, ugy hogy a helyőrség a kondenzátorokkal való ellátásra van utalva, a mig a szénkészlet el nem fogy. Ekkor a város kénytelen lesz a tisztátalan kutakat igénybe venni.

Ezek a hirek, még ha egy részükben tulzottaknak is bizonyulnának később, mindenesetre nagyon fontosak, mert a karctéri helyzetnek egész uj képét alkotják meg.

A békehirek ma már gyérebben szállingoznak, bár le nem tagadható, hogy Oroszországnak elsőrendü külpolitikai érdeke, hogy felszabaditsa magát Kelet-Ázsiából.

Budapestre ma a következő távizatok érkeztek:

Berlin, szept. 23.

Pétervárról érkezett hirek szerint a mandzsuriai orosz csapatok gyengesége általános megdöbbenést kelt, mert ha nem is kicsinyelték le a japáni haderőt, arra mégsem számitottak, hogy ekkora vereségek fogják érni az orosz csapatokat. Pedig az orosz katona valóban elismerésre méltó hősiességgel állja meg a helyét. A baj oka ezek szerint tehát kizárólag a hadtestek összeállitásában keresendő.

A természetes dolog az lett volna, hogy a harcképes állapotba helyezett europai hadtesteket szállitották volna mindjárt Mandzsuriába, például a moszkvai gránátos hadtest három európai hadosztályát, azonban a hirtelen támadt politikai bölcseség azt gondolta, hogy Európában is erősnek kell maradni, holott itt nem fenyegette semmi veszedelem Oroszországot és annyi haderő mindig állott volna rendelkezésre, a mennyi egy esetleges balkáni incidensbe való beavatkozáshoz szükséges. A harctéri csapatokat tehát az összes európai katonai készületek békelétszámából állitották össze; a kaukázusi kerületekből századokat, ebből zászlóaljakat, végül pedig mindezekből a 36. szibériai ezredet alakitották meg, ami igen sok időt vett igénybe, nem is emlitve, hogy a csapatok nem voltak teljes harcképes állapotban és a transzportálásnál a tisztek nem ismerték ki magukat kellőleg. Ehez járult, hogy a póttartalékosok behivását szintén a keleti területekre szoritották, ahol a népesség igen ritka és minthogy már benne voltak a rendelkezésben és megfelelő anyag nem került ki, az idősebbeket, a családos embereket fogdosták össze, akiket erőszakkal kellett kényszeriteni a bevonulásra.

Az orosz hadvezetőség azonban sohasem számitott egy keleti, hanem legfeljebb nyugati háborura. Ez az oka, hogy a keletázsiai háboru teljes készületlenségben találta Oroszországot. A lovasságot szintén nem mozgositották, ellenben egymásután csak kozák csapatokat küldtek és ez szintén megboszulta magát.

London, szept. 23.

Tokióból jelentik: Togo admirális Port-Artur előtt az eddiginél sokkal éberebb figyelő álláspontban van. A blokád szigorubb, mint eddig. Csaknem minden nap megerősitett felderitő szolgálatot végeztet. Az orosz hajóhad állapota Port-Arturban minden javitgatás mellett is reménytelennek tekinthető. Komoly harcra képtelen és a japánok véleménye szerint nem lehet szó a kihajózásról.

Pétervár, szept. 23.

A hivatalos lap haditudósitója táviratozza Mukdenből: Kinai forrásból eredő közlések szerint a japánok most vannak azon, hogy megkerüljék a bal szárnyat.

Vigo, szept. 23.

A Roadman nevü angol gőzös ideérkezett Newyorkból az orosz hadihajóknak szánt szénrakománnyal.

Tokió, szept. 23.

Az oroszok átkeltek a Hunhó folyamon és sikerült nekik azon három hidat verni. Az idő váratlanul kiderült, a mi a hadmüveletek teljesitésére fölötte kedvező. Az orosz táborban a hangulat ismét nagyon bizalommal teljes.

Tokio, szept. 23.

A japánok 19-ike óta Port-Artur előtt ismét három erődöt vettek be. A Port-Artur ellen való roham nehány napig szünetel, de aztán teljes energiával megtörténik.

Pétervár, szept. 23.

A 8. hadtest mobilizálásán kivül az odesszai kerületben két tartalék-dandárt kiegészitettek gyaloghadosztályivá. Ezenkivül a cár elrendelte, hogy nyolc nap leforgása alatt még öt gyaloghadosztályt lássanak el tüzérséggel. A csapatok szállitása folyamatban van.

Aden, szept. 23.

A »Beludsisztán« nevü angol gőzös Arábia déli partjain találkozott azzal a két orosz önkéntes páncélos hajóval, a melyek eddig annyi hajót tartóztattak fel és sok diplomáciai konfliktust támasztottak. Valószinü, hogy egyesülni fognak ezek a balti flottával, mert Szuez felé vitorláztak.

Pétervár, szept. 23.

A balti flotta megakadásáról szóló hirek tulzottak. Mindössze néhány hajónak vannak jelentéktelen sérülései, a melyeket azonban a hét folyamán teljesen kitataroznak.

„Ujság"

A közeledő évnegyed-forduló alkalmából bizalommal szólunk a mi közönségünkhöz, kérve továbbra is a jóindulatot, a támogatást e lap részére.

Hat esztendős mult áll mögöttünk, telve küzdelmes és nagy eseményekkel, melyeknek mindig hü tükre, szorgalmas hirmondója volt az „Ujság". A küzdelmekből kivettük a részünket a multban és ugyanezt fogjuk tenni a jövőben.

Ha az elmult harcot a ***magyar nyelvért*** *folytatott szent küzdelemnek nevezhetjük, az elkövetkezőt, a most már legközelebb reánk várót, a mayyar közgazdasági élet javulásáért fotytatandó háborunak minősithetjük.*

Szomoru az, hogy ugy az előbbiért, mint az utóbbiért küzdeni is kell. Megdöbbentő: hogy magyarázni kell nyelvünk jogait; és meggyőzni kell még valakit is Magyarország gazdasági önállóságának szükségességéről.

Ez a feladat vár most már legközelebb a magyar parlamentre és ennek a célnak az elérésére munkálkodunk mi is.

A függetlenségi és 48-as Kossuth párt által hirdetett elveket követjük mi, mert csak azok megvalósulása foglalja magában e nemzet boldogulását.

Ehhez kérjük előfizetőink további segitségét.

Ám e törekvésünk mellett igyekszünk a hirszolgálat frisseségével és eleven ségével kiérdemelni előfizetőink támogatását.

Nagy gondot forditunk lapunk szépirodalmi részére.

Távirati rovatunk gazdagsága a vidéki sajtóban szinte páratlanul áll. Röviden: maradtunk a régiek és a jövőben is csak az a törekvésünk, hogy az „Ujság" kedves és érdekes hiradója legyen a nagyközönségnek.

Kérjük tehát mindazokat, kik egygyek velünk politikai érzületben; kik hivei az igaz és becsületes szónak; kik értékelni tudnak egy minden tekintetben friss és eleven szellemü ujságot, támogassák a mi törekvéseinket.

Az »Ujság« szerkesztősége.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Félévre	12 kor.
Negyedévre	6 kor.
Egy hóra	2 kor.

Az »Ujság« szerkesztősége és kiadóhivatala ez év október hó elsejétől kezdődőleg a Deák Ferenc-utca 12. sz. alá költözik.

UJDONSÁGOK.

A jövedéki hivatal főnöksége.

— **Harc egy állásért.** —

Kolozsvár, szept. 23.

(h.) A „N. H." tegnapi számában „Városi" ismét reflektál az e tárgyban irott cikkünkre. Mielőtt érdemlegesen válaszolnánk: kérdem, egyáltalában lehetetlen az, hogy valamely közügyben, hirlapi megbeszélés, vitatkozás történjék gyanusitás nélkül? Kérdem: miért keres a konkrét esetben a cikkiró egyéni érdekeket vagy vonatkozásokat, mikor az a mi cikkünk tendenciájától távol áll. A cikkiró pedig ezzel kezdi, amire sem oka, sem joga nincsen. Ha pedig van, akkor álljon elő nyiltan, mondja meg őszintén a nézetét, de semmiesetre sem helyes, hogy egyebet keressen a mi cikkeinkben, mint azt, hogy e fontos állás betöltése körül minden esetre hasznosnak tartunk egy kis hirlapi eszmecserét. Igy azonban vitatkozni tisztességes hangon alig lehet. Mert önkéntelenül is egy német — magyarul alig kisszaadható — közmondás tolakodik a pennánk alá: „Wie der Schelm ist, so denkt er!"

*

A vita tárgya különben is most már csupán egy pont köré zsugorodott össze. S mindenben megegyezhetünk, de ebben az egyben nem. Abban t. i. hogy a cikkiró örökre biztositva látja a kormány támogatását, mi pedig nem. Szinte természetes, hogy „Városi" bizalma a kormány iránt végtelen, mi azonban nem vagyunk oly optimisták és számolunk a lehetőségekkel is. Már pedig akkor nem hagyhatjuk figyelmen kivül azt, hogy a törvény értelmében a segélyösszeg megadása teljesen a kormány jóindulatától függ. Mert lehetetlen, hogy a főnök, ha csak emberfeletti képességekkel megáldva nincs, el ne ejtsen működése közben egy szemet abból a hosszu láncból, amelyet a kezelésre vonatkozó törvények és töméntelen rendeletek képeznek. S ha egyet elejt: akkor a kormánynak joga van a támogatást megtagadni, mert nem helyesen és nem törvényesen eszközölték az adószedést.

*

A példa — Nagyvárad esete — nem sokat bizonyit. Mert első sorban is onnan azért nem fordult el a kormány kegyelme, mert hiszen az a város és Biharmegye a Tiszáék pátriája és ugy hiszik, hogy a város, még expiálni fogja nagy bünét: hogy függetlenségi képviselőt mert megválasztani. De másrészt a cikkiró mivel sem bizonyitja hogy vajjon Nagyváradnak volt-e szüksége állami segélyre? S igy áll az a többi városokkal. Mi pedig ha azt nézzük, hogy mihez van joga a kormánynak törvény szerint, semmiesetre sem nyugodhatunk meg abban, hogy a kormány kedves lesz-e hozzánk vagy sem.... Csak abban, hogy a jövedéki hivatal főnöke arravaló ember legyen. S azt nem vontuk mi kétségbe, hogy a 19 pályázó között van a főnöki állásra képzett egyén.

*

S ezzel azt hisszük, hogy be is fejezhetjük a vitát. Mert mi egyebet mondhatnánk még, minthogy a cikkiró, a ki 25 évi tapasztalataira hivatkozik, ez esetben kétségtelenül rosszul alkalmazta tapasztalatait. A harcias visszhang, a mit első közleményünkre a nyilvánosságra juttatott, nem mondott semmi olyant, a mit mi ne mondottunk volna. Azt azonban bebizonyitotta, hogy a kérdés elevenjét találtuk, ugy, hogy ma már a kormány iránti bizalmi, vagy bizalmatlansági kérdés felett vitatkozunk. Erre pedig szükség nincs. Mert e tekintetben megegyezés közöttünk nem igen lehetséges.

— **(Személyi hir.)** Marschalko Tamás egyetemi tanár, a berlini nemzetközi bőrgyógyászati kongresszusról, ahol az a kitüntetés érte a kolozsvári egyetemi tanárt, hogy ülés-elnöknek magyar részről őt választották meg, városunkba visszaérkezett és klinikája vezetését átvette.

— **(Az E. K. E. Muzeum gyarapodása.)** Három üveges tárlóban van elhelyezve a szőttes és varrottasból készült házi és népipari gyüjtemény uj kollekciója. Egy nagy kirakat tábla pedig az ezután beérkezendő minta gyüjtemény népies cikkeinek a befogadására vár. Leleményes óriási hangjegytartóhoz hasonló rézsutosan fekvő s rugón mozgatható állványon fekszik a balneologiai osztályban Albinus hatalmas könyvóriása a következő nyomtatott felirással. „Albinus: Tabulae Sceleti et Musculorum corporis humáni. (Leyden 1747.) Mály István dr. th. városi főorvos ajándéka. Négy uj forgatható képállvány a tájrajz, régi himzések, kapuzárak, fakorcsolyák, székely találmányok és cikkek a néprajz köréből gyarapitják a Mátyás-házi muzeumot.

— **(Dr. Gyalui Bernáth Albert temetése.)** Tegnap délelőtt érkezett meg 23 napi ut után, az Amerikában elhunyt Bernáth Albert holttestе a kolozsvári pályaudvarra. A holttest megérkezését a gyászoló család és nagyszámu előkelő közönség várta a pályaudvaron. A pályaudvaron a vármegyei tisztikar is megjelent gr. Béldi Ákos főispán, Dózsa Endre alispán, Csiszár Gyula főjegyző és Hankó Veress Károly főszolgabiró vezetésével. A törvényszéket báró Szentkereszthy Zsigmond elnök képviselte. A koporsót a vasuti kocsiból egy emelvényre tették. Miután dr. Bartha János városi főorvos agnoszkálta a holttestet, a koporsó előtt a zsidóizr. hitközség nevében Hirsch Adolf alelnök rövid bucsubeszédet mondott, élénken ecsetelvén a nagy veszteséget s ezzel az impozáns menet a Ferencz József-uton Mátyás királytéren és Unio-utcán át megindult Gyalu felé. A megyeház előtt zászlótisztelgés volt az elhunyt főügyész koporsója előtt. A város végén a törvény értelmében két csendőr vette át a koporsót, a jóbarátok utolsó istenhozzádot mondottak a kedves halottnak. Szászfenesen Szabó József főrendiházi tag csatlakozott a gyászmenethez. Gyalu határán gróf Eszterházy Kálmán és neje várták a gyászmenetet. Megjelent továbbá Gallus Viktor, Papp Miklós és Gyalu egész képviselő testülete. A község lakossága és Csákány főparancsnok vezetése alatt kivenult önkéntes tüzoltók sorfala között vonult végig az ötven kocsiból álló gyászmenet a családi nyugvóhelyhez, hol a rituális szertartás megtartása után, örök nyugalomra helyezték Bernáth Albert dr. hült testemét.

— **(A hus-árak szabályozása.)** Rendkivül érdekes döntést hozott most a kereskedelmi miniszter a husmérés szabályozására vonatkozólag, mely szenzációt fog kelteni az egész országban. Arról van szó, joga van-e a hatóságnak az esetre, ha a mészárosok mesterségesen drágitják a hust, hatóságilag szabályozni a hus árát? Egy esetből kifolyólag a kereskedelmi miniszter igenlő határozatot hozott és ezt a következőképen indokolta meg: Igy kellett határoznom, mert a marhahus-mérés szabad gyakorlatának korlátozására nézve az 1884. évi XVII. törvény 53. szakaszában felsorolt külön intézkedések nemcsak együttesen, hanem egymástól függetlenül is elrendelhetők. Nincsen tehát nehézség az iránt, hogy olyan községekben, a hol a hus árát a szomszédos vidék viszonyaihoz képest mértéken tul felcsigázták, a fogyasztó közönség érdekében a másodfoku iparhatóság az illető község képviselőtestületének kivánságára s az elsőfoku iparhatóság, valamint a kereskedelmi és iparkamara meghallgatásával az ipartörvény 53. szakaszának b) pontjában megjelölt intézkedést léptesse életbe és a hus árát időnkint hatóságilag szabályozza.

— **(Halálozások.)** Zilahi idősb Éltető Albert nagybirtokos, a görgényi ev. reform. egyházmegye főgondnoka, Marostorda vármegye törvényhatósága és közigazgatási bizottságának tagja, e hó 21-én, 66 éves korában, rövid szenvedés után, Magyarrégenben, meghalt. Az elhunytban Farkas Albert, marostorda-vármegye alispánja, apósát gyászolja. Temetése tegnap délután volt Magyarrégenben. — Tegnap helyezték örök nyugalomra Sepsi-körispataki Bedő Dániel, a kolozsvári egyetemi könyvtár nyugalmazott őrét. A temetés nagy részvét mellett történt meg. Az egyetemi könyvtár tisztikara testületileg jelent meg dr. Erdélyi Pál igazgató vezetése alatt. Az unitárius kollegium ifjusága és tanári kara szintén testületileg, zászló alatt vett részt a temetésen Gáll Kelemen igazgató vezetésével. Ferenc József unitárius püspök is elkisérte utolsó utjára Bedő Dánielt. A sirnál Péterfi Dénes unitárius lelkész mondott megható bucsubeszédet. A gyásszertartás végeztével a theologiai dalkör énekelt. Érdekes, hogy az unitárius kollegium elöljárósága ép a tegnap akarta megköszönni Bedő Dánielnek nemrég tett 4000 koronás alapitványát. Igy miután a mindenható kiszólitotta őt az élők sorából, csak a sirnál mondhattak köszönetet a nagylelkü öreg ur jóságáért.

— **(Hirek Tordáról.)** Torda város képviselőtestülete legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a közelgő inség enyhitésére és a takarmányhiány pótlására 12 tagu bizottságot küld ki. A bizottság jutányos áron ad takarmányt és gabonát azoknak, kiknek szükségük lesz rá. — A napokban Kis Árpád tordai lakos kéményébe becsapott a villám. A kéményből a szobába hatolt s ott szétrobbant. A szobában ülőknek semmi bajuk nem történt, csak a nagy dörgéstől és a fojtó kénszagtól szédültek meg kissé. Ugyancsak ez a villám a szomszédos házba is behatolt. Itt már nagyobb bajt okozott. Az ablakokat összetörte és a ház utcafelőli falát kettérepesztette. — A tordai pénzügyigazgató engedélyt adott egy vállalkozónak, hogy a tordai hasadékban korcsmát nyithasson. Igy a hires tordai hasadékban a turisták ezentul italt és ételnémüeket is kaphatnak.

— **(Hadbirójelöltek a kolozsvári biróságoknál.)** A katonai igazságszolgáltatás reformjavaslata, mint már félhivatalosan jelentették, legközelebb a törvényhozás elé kerül. A hadügyminiszternek a hadbirójelöltek számának szaporitásáról szóló legutóbbi rendelete is erre vall. A honvédelmi miniszterium is adott ki most egy rendeletet, a mely a hadbirójelöltek kiképzésére vonatkozik s nagy sulyt helyez benne a jelöltek polgári jogügyi gyakorlatára.

A rendelet szerint a hivatásszerü hadbirójelöltek, akik eddig egyévi hadbiróli és hat hónapi polgári jogügyi gyakorlatot végeztek, az elsőfoku honvédbiróságoknál legalább kilenc hónapig s a polgári biróságoknál és büntető ügyekben rendszerint legalább kilenc hónapig lesznek gyakorlatban. A polgári büntetőjoggyakorlat első felét a honvéd kerületi parancsnokságok szélhelyén levő első folyamodásu királyi büntető biróságoknál, igy a kolozsvári királyi törvényszéknél is, másik felét pedig a királyi ügyészségnél kell kitölteni. A hadbirójelöltet nem alkalmazzák a vizsgálóbiró mellé, hanem a gyakorlati birói vizsgálatot nem tett joggyakornokok és aljegyzők teendőit végzik. A királyi törvényszék, illetve ügyészség vezetője a joggyakorlat végeztével minősitő bizonyitványt állit ki a hadbirójelölt számára s ezt az illetékes honvédkerületi parancsnokságokhoz juttatja. Ha a jelölt magaviselete és szorgalma nem megfelelő, a törvényszék vagy az ügyészség vezetője javasolhatja az illetőnek a joggyakorlat alól való felfüggesztését. A javaslatot az igazságügyminiszterhez, illetőleg a horvát bánhoz kell fölterjeszteni. A gyakorlaton levő hadbirójelöltek nem viselnek egyenruhát. A hivatalos hadbirójelöltek, amennyiben a honvédelmi tárca terhére szolgálati átalányt kapnak, ezt a polgári joggyakorlat alatt is megtartják. A polgári joggyakorlatot megelőzi a kilenc hónapi hadbiróli gyakorlat.

— **(Az első számu hordár kalandja.)** Pisztra György az első számu hordár tipikus alakja a főtérnek. Mindig ott áll valamelyik sarkon, várja a megbizókat s ha aztán akad valamelyes megrendelés, lelkiismeretesen, kifogástalanul teljesiti azt.

Gombos Ferencz könyvnyomdája
ez év október hó elsejétől kezdve
Deák Ferenc-u. 12. sz. alatt lesz.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

Tegnapelőtt igen jövedelmező napja volt. Az idő egyszerre lehült, a hőmérő fagyponton alul szállott: kinek van szüksége már überzicherre. Igy Piszta György sok felöltöt szállitott be a zálogházakba: barnát, szürkét, jót, rosszat egyaránt. Mikor azután besötétedett s a zálogházakat is bezárták, tele zsebbel ült be valamelyik csapszékbe. És Pisztra György a jól végzett munka után sokat ivott, többet is, mint amennyit egy jól nevelt hordárnak innia szabad. Hogy mikor került haza, honnan ment haza, vagy egyéltalán ment-e vagy vitték, arra nem emlékezik. Csak annyit tudott, hogy reggel, mikor felébredt, nem ugy érzi magát, mint máskor. Valami szurást kapott a hátába, égető, fájó szurást, mintha hegyes tük lettek volna odaverve. Bement a mentőállomásra: nézzék meg mi baja van neki. A derék mentők vizsgálat alá is vették s kitünt, hogy a Pisztra György háta csunya módon össze van lövöldözve. Harminc darab sörétet vettek ki a hátából. Pisztra György nem tud visszaemlékezni, hogy hol és ki használta célpontul a hátát, sőt arról sem tud, hogy lőttek volna rá, de azt tudja, hogy egy korcsmából akarata ellenére eltávolitották.

— („**Régi erdélyi lakodalom**" **Kecskeméten.**) A kecskeméti jótékony nőegylet országos kézimunka-, háziipari- és gazdasszonyi kiállitásának ünnepies megnyitása holnap, vasárnap délelőtt lesz. A kiállitás anyaga nagyon gazdag s az egész országban nagy az érdeklődés iránta. A biráló-bizottság tiszteleti tagjaiul megválasztották: Gyarmathy Zsigánét és Szabóné Mogáll Jankát. A megnyitás napján este diszelőadás lesz a városi szinházban; többek között előadják dr. Szádeczky Lajos kolozsvári egyetemi tanárnak „Régi erdélyi lakodalom" cimü történeti korrajzát, melyet a szerző szivességből engedett át. Az előadáshoz Katona Ernő dr. irt ünnepi prológot s ezt Szakács Róza fogja szavalni.

— (**Uj magyar bárók.**) A hivatalos lap mai száma kiralyi kéziratot közöl, a mely arról ad hirt, hogy ő felsége gelsei Guttmann Ödön, gelsei Guttmann László és gelsei Guttmann Aladár nagybirtokosoknak, valamint törvényes utódaiknak bolisicsei előnévvel a magyar bárói méltóságot adományozta.

— (**A budapesti épitőmunkások bérharca**) Az épitőmesterek memorandumára, amelyet tegnapelőtt nyujtottak át a kereskedelemügyi miniszternek, még nem érkezett meg a döntés. A sztrájkolók és a mesterek között még mindig éles ellentétek kiegyenlitését és a kormánynál való eljárást a tegnapi naptól kezdve Lánczy Leó, a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke vállalta magára. Lánczy a saját iniciativájából vette kezébe a sztrájk ügyét, mert az iparkamarához érkezett jelentésekből szomoruan konstatálta, hogy milyen óriási károkat okoz az épitősztrájk a többi iparágnak. A sztrájkot különösen az asztalosok, üvegesek, szobafestők és a kárpitosok érzik a legjobban. Reméljük, hogy Láncy Leó közbejárása gyorsabban dülőre jut a sztrájk ügye. A napokban a békéltető tárgyalások is megindultak, amire abból lehet következtetni, hogy Lode Rezső iparfelügyelő levelet irt Jakaffy Ferenchez, az épitő ipartársulat elnökéhez, amelyben fölszólitja, hogy közölje vele a békéltető bizottság tagjainak a névsorát.

— (**Nyisztorné ügye.**) Tegnapra volt kitüzve a gyulai törvényszék előtt a főtárgyalása annak a szenzációs családi drámának, melynek már gyakran emlegetett, szomoru hősnője Nyisztor Adorjánné, született Mudrony Anna volt. Ez alkalommal ugy a vádlottak, valamint az összes beidézett tanuk megjelentek. Csupán Nyisztor Adorjánné hiányzott a tárgyaló teremből. A szerencsétlen asszony ugyanis időközben a legmagasabb biró szine elé került s igy megszabadult a földi igazságszolgáltatás fölemelő vagy lesujtó itéletétől. A biróság természetesen az elhunyt Nyisztorné ellen megszüntette a további eljárást, azonkivül a védők kérésére a tárgyalást is elnapolta. A legközelebbi tárgyaláson csupán Nyisztorné állitólagos bűntársaival: Kubik Gyulával, ki a szép asszony gavallérja volt, Brád Togyernével és Joszip Péterrel számol le az igazságszolgáltatás. A gyulai törvényszék most fölterjeszti az összes iratokat a kir. kuriához és más törvényszék delegálását kéri, mivel a panaszos, Nyisztor Adorján dr., a gyulai törvényszék vizsgálóbirója.

— (**A Fatia Negra barlangja.**) Jókai regényének, »Szegény gazdagok«-nak eseménye *Erdélyben* játszódik le: ott volt a titokzatos Fatia Negranak, a fekete álarcos regényhősnek pénzverője. Mivel tudott dolog, hogy Jókainak ez a regénye való adatokon épült fel, több izben vita tárgya volt, hogy hol volt a Fatia Negra pénzverő barlangja. Az egyik verzió szerint a hunyadmegyei Zámon, Aradmegye közelében, ahol a nép között ma is él a Fatia Negrának, egy magas állásu urnak az emléke. Mások azt tartják, hogy *Alsó-Fehérmegyében, Topánfalva közelében, egy Szohodol nevü* község határában. Itt van egy barlang, ahol állitólag a Fatia Negra pénzverője van. Ennek a barlangnak belsejét — most három merész turista felkutatta, s ujjokról ezeket irják: Reggel nyolc órakor indultak utnak a barlangnak, a hol Fatia Negra pénzverője van. Itt nyáron át több turista fordul meg, de husz huszonöt méternél nem hatolnak beljebb. Az előcsarnokból mélységhez jutottunk. Kötelek és létrák segitségével leereszkedtünk a nyolc-tiz méter mély nyilásba. A mint itt tovább haladtunk, friss embernyomokat találtunk; jele, hogy voltak, akik idáig is eljutottak. Jött azonban egy hely, a hol a barlangban leereszkedő mészkövet alig félarasznyi köz választotta el a barlang fenekétől, ugy, hogy egy emberfej se jutott volna át. Erre nagyobbra vájtuk a nyilást, s négy-öt méternyi távolságra hason csuszva mentünk előre. — Ekkor festői látvány tárult szemeink elé. Vagy nyolcvan-száz köbméter ürtartalmu cseppkőbarlang volt itt. — A földön, mint a katonák, állottak sorban a szebbnél-szebb csepkő-alakulások. A földön régi, nagy állati csontok jelezték, hogy évezredeken át nem volt élő lény e helyen. Néhány csontot, a melyek hatalmas állatok maradványai, magunkkal hoztunk. Tovább is mentünk volna — igy fejezték be előadásukat a turisták — ha elegendő élelemmel föl lettünk volna szerelve. Igy azonban azon az uton, a melyen bejutottunk, visszakusztunk s legközelebb folytatjuk a felfedező utat a Fatia Negra barlangjában.

— (**Egy kis bolthelyiség**) kisebbszerü üzletnek Deák Ferenc-utca 12. szám alatt *október 1-től kezdve kiadó.* Tudakozódni lehet az **„Ujság" kiadóhivatalában.**

— (**Egy udvari emeleti szoba**) Deák Ferenc-utca 12. szám alatt *október 1-től* kezdve kiadó. Tudakozódni lehet az »*Ujság*« kiadóhivatalában.

---

x **Egy okl. tanitónő** ajánlkozik elemi iskolai gyermekek magántanitására. Reflektálók kéretnek cimüket tudatni e lap kiadóhivatalával.

x **Egy teljesen jó karban levő** alig használt fürdőkád eladó. Cim a kiadóhivatalban.

NEMZETI SZINHÁZ.

Kolozsvár, szombaton, szept. 24-én:

Az orleánsi szüz

Szomorujáték 5 felvonásban.

Kezdete 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, vasárnap, szept. 25-én

Délután 3 órakor leszállitott helyárakkal:

Csikós.

Este 7 órakor rendes helyárakkal:

A BAJUSZ.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Az orleansi szüz.
Vasárnap d. u.: Csikós.
„ este: A bajusz.

---

* **Dózsa György.** Az 1514-iki parasztlázadást s annak szervezőjét, vezetőjét vitte szinpadra Jókai Mór „Dózsa György" cimü történeti szomorujátékában. Gyönyörü versekben, virágos szavakkal, élénk képekkel állitotta elénk a büszke parasztvezér alakját, részvételét a lázadásban, szerelmét Csáki Lóra iránt s tragikus végét. A csekély számu közönségnek összevágó, jó előadásban volt tegnap este része. Szakács Andor a cimszerepet olyan sok természetességgel, megrázó drámai erővel játszta meg, a minőt csak olyan művészi lélek tud produkálni, mint Szakács Andor. Minden szaván, cselekedetén, arcjátékán a gondos és alapos tanulmány tükröződik vissza. Az őszinte, igaz sikernek volt kifejezője a felvonások végén épugy, mint a nagyobb jelenetek után sürün elhangzó taps és éljenzés. Szép sikere volt Tóvölgyi Margitnak is, ki Csáki Lóra alakját igaz vonásokkal rajzolta, hatalmas művészi erővel játszta meg. A többi szereplők közül főleg Szegő érdemli meg a dicséretet, kinek Lőrincz diákja egyike volt azoknak a kiváló alakitásoknak, melyekkel mind gyakrabban lepi meg a közönséget ez a valóban igen szép művészi jövőre hivatott fiatal művész. Még Vámos Hugóról kivánjuk megjegyezni, hogy napról-napra igen szép tanuságot tesz haladásáról, tehetsége fejlődéséről. Tompa, Szentgyörgyi, Kassai, Laczkó, Dezséri, Nagy Imre szintén jók voltak. Mészáros szavalatáért nyilt szinü tapsot kapott. (i.)

* **Az orleánsi szüz,** Schiller klaszszikus drámája kerül szinre ma a cimszerepben Tóvölgyi Margittal, kinek ez egyik legfényesebb alakitása. Mellette: P. Lukács Juliska, Gál Janka, Hegedüs Szerafin, Szakács, Tompa, Székely, Mészáros lesznek a főszereplők.

* **Az első délutáni előadás** holnapután, vasárnap délután lesz. Szinre kerül ez alkalommal Szigligeti népszinműve „A csikós" Székely Gyulával a cimszerepben. A vén csikóst Szentgyörgyi, Rózsit Károlyi Leóna játsza. — Vasárnap este. Verő György rég nem adott énekes vigjátéka, „A bajusz" kerül szinre a legutóbbi szereposztással.

* **Diszelőadás.** Fényes Samu nagyhatásu szinműve Kurucz Feje Dávid csütörtökön diszelőadásban kerül szinre a Szent-György-szobor leleplezési ünnepélye alkalmából. Az előadást dr. Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter is meghallgatja.

* **A bérlet kezdete.** Október hó 1-én kezdődik a szinház őszi-téli évadja s ezzel együtt a bérleti előadások sorozata. Az első előadáson Szigligeti igen rég nem adott történeti drámája „Béldi Pál" fog szinrekerülni. Szakácscsal a cimszerepben. Béldinét, Tóvölgyi Margit játsza.

* **Az évad első ujdonsága.** Az évad első ujdonsága Széchi Ferenc kitünő vigjátéka »Utazás az özvegység felé« lesz, mely egyszersmind alkalmul fog szolgálni a szinház uj vigjátéki szinésznőjének, Horváth Paulának a bemutatkozására.

IRODALOM.

(:) **A Honi Ipar.** A »Honi Ipar« legutóbbi száma nagy meglepetést okozott a lap olvasóközönségének. A lap ugyanis megváltozott formában, oly gazdag tartalommal hagyta el a sajtót, a melynek párját a közgazdasági irodalomban hiába keresik. A nagy formátumu, kötetnyi olvasmányt nyujtó lap rovatai a legbővebb információval szolgálnak a közgazdasági dolgok iránt érdeklődő olvasónak. Külön rovatot szentel a lap az önálló vámterületért való szakadatlan agitációnak, az iparpártolásnak, az állami iparfejlesztésnek. Külön figyelmet érdemelnek azon rovatai, melyeket a munkások és munkaadók közötti viszonynak és a közszállitási viszonyoknak szentel, melyek valóban magas szinvonalon állanak.

Táviratok

Minisztertanács.

Budapest, szept. 23.

Ma délután minisztertanács volt, melyen a folyó ügyeket intézték el.

A csehek riadója.

Prága, szept. 23.

A „Narodny List" cimü ujság követeli, hogy a cseh képviselők folytassák az obstrukciót, mert a magyarokban immár bizni nem lehet. Tisza miniszterelnök — irja a lap — mindenre képes, még arra is, hogy a 14. § alapján kösse meg a kiegyezést.

Nemzetiségi verekedés.

Budapest, szept. 23.

Diakovárról jelentik: Egy korcsmában ma heves verekedés támadt horvát és német munkások között. Rettenetes csata keletkezett, melyben vagy harmincan sulyosan megsebesültek. Az ügy megvizsgálására és a tényállás kideitésére bizottságott küldöttek ki.

A honvédelmi államtitkár lemondása.

Budapest. szept. 23.

A „Magyar Nemzet" megcáfolja a Gromon Dezső államtitkár lemondásáról elterjedt hireket.

Diszpolgár-választás.

Budapest, szept. 23.

Aranyos-Maróth város, ma tartott közgyülésén Tisza Istvánt, Plósz Sándort és Lukács Lászlót a város diszpolgáraivá választotta meg.

Az orvos kongresszus.

Budapest, szept. 23.

Boroszlóból jelentik: Vagy 2000 orvos gyült össze a kongresszusra, melyen a magyarok élénk és tevékeny részt vettek. Egyik nagy vitában mindeneknél érdeklődést keltve részt vett dr. Kenyeres Balázs kolozsvári egyetemi tanár is.

A japán—orosz háboru.

— Legujabb hirek. —

Budapest, szept. 23.

Londonból jelentik: Kuroki hadiszállásán biztosra veszik, hogy az oroszok Mukdent kiürítik, mert azt ugy sem tarthatják. Hir szerint csupán 20.000 főből álló haderőt hagynak hátra Mukden védelmére, de e seregnek biztositják a kedvező visszavonulás utját.

A japánok Port-Arthur ostrománál mind sikeresebben operálnak.

Stössel tábornok feleségét betegápolás közben egy golyó sulyosan megsebesitette és most élethalál között van.

Orloff vezérőrnagy, kit Kuropatkin a liaojangi csata elvesztéséért bünbaknak tolt elő — főbelőtte magát és meghalt.

Lujza hercegnő ügye.

Budapest, szept. 23.

Párisból jelentik: A »Matin« irja: Kóburg herceg, Lujza hercegasszony férje, törvényes eszközöket akar igénybe venni, neje ujból való internálására. Valószinüleg — irja a nevezett lap — a néhány nap mulva bekövetkező események arra fogják birni a hercegnőt, hogy ujabb botrányok előidézése helyett, a józan ész szavára hallgasson. E közlemény azért érdekes, mert a lap a kormány egyik félhivatalosa.

Bécs, szept. 23.

Lónyayné, Stefánia hercegnő ő felsége megbizásából járt Lujza hercegnőnél, hogy vele valamelyes békés megállapodásra jusson.

Izgalmas jelenet.

Budapest, szept. 23.

A Havas-utca 6. szám alatti házba ma délután egy ismeretlen férfi futott be, kisérve egy csapat üldözőtől. Az ismeretlen elővette revolverét, üldözőire lőtt kétszer és egy harmadik lövéssel önmagát végezte ki. Az első két lövés közül az egyik talált és sulyosan megsebesitett egy embert.

A szász király haldoklása.

Budapest, szept. 23.

Késő éjjel jelentik: A szász király **sulyos beteg, ugy, hogy az orvosok lemondtak életéről.**

Katona koronaügyész temetése.

Budapest, szept. 23.

Katona koronaügyészhelyettes temetése holnap lesz. A budapesti ügyészség és biróság számos tagja elutazott temetésére.

Bismarck Herbert végrendelete

Budapest, szept. 23.

Berlinből jelentik: Bismarck Herbert végrendeletében meghagyta, hogy édes atyja emlékiratainak III-ik kötetét ne hozzák nyilvánosságra.

Negyven munkás halála.

Budapest, szept. 23.

New-Yorkból jelentik: Egy vasuti hid épitésénél a töltés leszakadt 40 munkás a vizbe zuhant, ahol életüket vesztették.

Merénylet.

Budapest, szept. 23.

Pétervárról jelentik: Az orosz távirati ügynökség jelenti Odesszából 21-ről: Ma a rendőrkapitány ellen az utcán merényletet követtek el. Egy ismeretlen a városkapitányra rálőtt revolveréből, de a lövés nem talált. A megtámadott maga fogta el a merénylőt és lefegyverezte. A merénylőnél, a ki vallani nem akart, egy tört is találtak.

Weithardt odesszai városfőnök tegnap kikocsizott Obolenszki herceg szárnysegédével. A város sétányán egy tizenkilenc évesnek látszó fiu revolverrel rálőtt a városfőnökre, de a golyó célt tévesztett. Mielőtt a merénylő még egyszer lőhetett volna, Obolenszki herceg kiugrott a kocsiból s kiütötte a fiu kezéből a fegyvert. A fiatal merénylőt letartóztatták.

Politikai gyilkosság.

Budapest, szept. 23.

Konstantinápolyból jelentik: Kumanovában agyonlőtték Aze volt bolgár és utóbb a szerb párthoz tartozó tanitót, akit most akartak kinevezni rendőrhivatalnokká. Megöletését, valamint a jelzett többi dokosinjei gyilkosságot, a bolgár bizottság rovására irják. Az utóbbi időben elkövetett gyilkosságok és fenyegetések azt bizonyitják, hogy az akciót előkészitő tulzó elemek, a bandák alakitására elégtelen lévén ember és anyag, egyes gyilkosságokkal s kegyetlenkedésekkel akarnak félelmet kelteni. A tetteseket és társaikat ritkán lehet kikutatni. Az üldözések és kutatások közben a békés bolgár lakosság szenved.

Áru- és értéktőzsde.

Budapest, szept. 22.

Budapesti gabonatőzsde.

Bő kinálat és kevés vételkedv mellett elkelt 22.000 métermázsa buza tartott árak mellett.

Rozs 7 és fél fillérrel olcsóbb, tengeri és zab változatlan.

Ma nem volt felmondás.

Az 1904. évi szept. hó 21. esti 6 órától szept. 22. esti 6 óráig Budapestre.

Érkezett:			*Elszállittatott:*		
Buza	92705	mm.	Buza	60	mm.
Rozs	709	„	Rozs	—	„
Árpa	12549	„	Árpa	—	„
Zab	155	„	Zab	—	„
Tengeri	—	„	Tengeri	4174	„
Repce	—	„	Repce	—	„
Liszt	612	„	Liszt	13957	„
Korpa	—	„	Korpa	3074	„
Összesen:	106730	mm.	Összesen:	11265	mm.

A határidő-üzlet.

A határidő-üzlet mérsékelt forgalom mellett némileg javult és az árak 2—3 fillérrel emelkedtek.

	Kezdete	Változás
Buza okt.	10.37	1040—1039
Buza	—	—
Buza ápr.	10.08	1070—1069
Rozs	—	—
Rozs októberre	755	759—758
Rozs áprilisra	800	804—803
Zab október	678	691—690
Zab ápr.	728	725—724
Zab	—	—
Tengeri aug.	—	—

REGÉNY.

Rég mult időkből.

Irta: **Szabóné-Karay Anna.**

IV. (8.)

Másnap kora reggel, hogy Amina a kertet öntözé, ismét látta az ifju Kendeffy grófot, a tulparti kastély és nagy uradalom földesasszonyának egyetlen fiát.

Nehány lépésnyire a kerttől sétált a réten, mindig feléje nézve. Amina sietve végezte munkáját, anélkül, hogy azon irányba, melyben ő volt, pillantana.

A következő nap reggelén már annyi bátorságot vett magának a gróf, hogy az alacsony sövénykerités facölöpére könyökölve „jó reggelt" kivánt az öntöző leánynak. Amina arca biborpiros lett, komolyan elfogadta a köszönést, de letéve kannáját, bement a házba. A szegény kert aznap reggel öltözetlen maradt.

Bement a házba, de nem szólt Eleknek semmit. Leült varróasztalkája mellé s a szoba csakhamar megtelt fürge lábu kis leánykákkal, kik kézimunkával kezeikben, telepedtek köréje s csakhamar zajos lett a máskor csendes szoba az ő élénk csacsogásukról.

Amina máskor mesélni, beszélni szokott kis tanitványainak, de most hallgatott, nem jött ajkára szó, nem jutott eszébe semmi mese.

És ez igy ment néhány napig. Minden reggel ott bolyongott a gróf a kert körül, Amina nyomott kebellel, valami belső ösztöntől vezetve kerülte őt és e mellett elfelejtett minden mesét.

Később virágai tövében papirszeletkéket talált. Egyre ez volt irva: »Szeretlek az őrülésig, miért vagy hozzám oly idegen?« A másikra: »Meghalok érted, ne kivánd halálomat.«

Amina szépen visszatette oda, a honnét felvette, csak az a bokor többet kapott az nap az öntözésből, mint a többi, ugy hogy a kis papir elázva ragadt a sárba.

Hanem a kis papirszeletkék helyett egyszer valóságos levelet talált a kertben. A levél igy hangzott:

„Amina! Eléggé próbára tetted már türelmemet, szerelmemet, meddig akarsz gyötörni? Ne légy ilyen kegyetlen, ilyen jéghideg kőszobor, szeretlek, imádlak, meghalok egy csókodért, — szeress viszont, szivem, lelkem egyetlen vágya ez, mindennapi könyörgésem az Istenhez és tehozzád. Mikor leszek meghallgatva? — Szép vagy, szebb, mint emberi elme elképzelhet, reád rakom minden gyémántomat, hogy még szebben ragyogj. — Meleg sziv lüktet kebeledben, meleg sziv ragyog szemeidben, mit szinleled a jéghideg fagyot? — az én szerelmem annál pokolibb lánggal lobog, ne kinozz hát, szeress, nem bánod meg életedben soha. — Beszélnem kell veled, okvetlen beszélnem, jer ma alkonyatkor a partra, a nagy füzfa alatt várni fogok reád".

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:
HERCZEG JENŐ.
Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR.

Aláirási felhivás!

Az

ERZSÉBET-SZANATORIUM SORSJEGYEKRE

már most fogadunk el előjegyzéseket az **eredeti feltételek mellett.** Bejelentéseknél **1** korona teendő le.

Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank erdélyrészi fiókja

Kolozsvárt, Mátyás király tér 29. sz

3509 22—* (Bánffy-palota.)

3522 Diszokmánnyal kitüntetve! 17—100

Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár

nagy raktára és hangszer-üzlete a m. kir. posta- és táv. szállitója **Kolozsvár**

Összes áruimat havi részletfizetésre is adom és azokért **5 évig** felelek. — Szakszerü villamos világitással és metoreróre berendezett mechanikai műhelyemben a **javitásokat** gyorsan és jutányos árban készitem. **Nikkelezéseket,** különféle szinü **emaillirozásokat** saját fürdőmben és kemenczémben állitok elő.

Kerékpárkölcsönző osztályt tartok fenn! **Telefon 412.**

Képes árjegyzéket adok bárkinek!

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

Sz.: 3530—1904. 3557 1—1
tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A bánffy-hunyadi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Tógya Petre dodoj gyurkuczai lakós Tomos Mihály a Vili retyiczeli lakós végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében 92 korona tőke és jár. felhajtása czéljából a bánffy-hunyadi kir. járásbiróság területén levő, a retyiczeli 383. számu tjkvben A I. 1—3. rszám, 2204. 2214. 2218. 2222. hrszám alatt felvett végrehajtást szenvedett tulajdonát képező egész ingatlanra 718 korona; a 385. számu tjkvben A I. 1—3. rszám, 2205. 2213. 2215. 2217. 2221. hrszám alatt felvett és végrehajtást szenvedettet megillető B) 7. sorszám alatt $^3/_8$-adrész jutalékra 237 korona; a 437. számu tjkvben A 1. rszám, 2078. hrszám alatt felvett és végrehajtást szenvedettet megillető egész ingatlanra 40 korona kikáltási árban ezennel elrendeltetik.

Minthogy ezen ingatlanokra a 308/904. számu bejegyzés szerint Öhlbaum Károly javára 19 korona 70 fillér és járulékai, az 1266/904. számu bejegyzés szerint Mózes Gáspár javára 80 korona és járulékai, a 2791/904. számu bejegyzés szerint Öhlbaum Károly javára 27 korona 20 fillér erejéig végrehajtási eljárás van folyamatban, a csatlakozás kimondatik s a fennt elrendelt árverés ezen végrehajtatók követelésének kielégitése végett is meg fog tartatni és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1904 évi október hó 22-ik napjának délelőtti 10 órájakor** Retyiczel községházánál megtartandó árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű bizonyitványt átszolgáltatni.

A kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóságtól.

Bánffy-Hunyadon, 1904. évi julius hó 18-án.

SZABÓ ÖDÖN,
kir. jbiró.

Kolozsvári
Takarékpénztár és Hitelbank
Részvénytársaság.

Törlesztéses és közönséges **jelzálog-kölcsönöket** nyujt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő **bérházakra** és bárhol fekvő **földbirtokra.** 3416 89—*

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolitja le és a kölcsönöket **készpénzben fizeti ki.**

Kereskedők,
Kereskedő segédek,
Kis-kereskedők,
kik ügyes-bajos dolgaikban, u. m.: adó, tőzsde, italmérés, badmentesség, viteldijak, illetékek, díjszabásokban tanács nélkül saját tájékozottságukra vannak utalva, saját érdekükben rendeljék meg a **Magyar Kereskedők Zsebnaptárát** 1905. évre. Ára 2 korona (bélyegben is beküldhető.) Tartalmazza az alkalmazottakra vonatkozó törvényeket és értelmes magyarázatokkal felsorolja a kereskedőket érdeklő összes törvényeket és hasznos tudnivalókat. — Czim: **Nagy Sándor** nyomdaigazgató Pécs.

HOGY EGÉSZSÉGÜNKET ÓVJUK, IGYUNK
K.-IMPÉR
„RÉPÁTI"
BÁTHORI-FORRÁS
ÉGVÉNYES
GYÓGY-SAVANYÚVIZET
M. kir. Belügyminiszteri rendelet 6231/VIII. 1890. szám.
3239 258—360

Elsőrangu könyvnyomda!
Ujság kiadó-vállalat!

Telefonszám 204.

GOMBOS FERENCZ
KÖNYVNYOMDÁJA
KOLOZSVÁRT, EGYETEM-UTCZA 7.

Telefonszám 204.

Gazdagon fölszerelt könyvnyomdámban gyorsan, izléssel és a legjutányosabb árban készitek el bármilyen könyvnyomdai munkákat, ugymint:

irodalmi müveket, tankönyveket, tudományos és szépirodalmi **folyóiratokat, napi, heti- és havi lapokat,** kereskedők és iparosok részére **számlákat, üzleti könyveket;** — ugyszintén **eljegyzési kártyákat, névjegyeket, meghivókat, falragaszokat stb. stb.**

Mint szakember, ki a nyomdászatot tanultam, az erdélyi részekben a mai napig is a legjobb hirnévnek örvendő könyvnyomdámat **négy gyorssajtóval** és a **legmodernebb igényeknek teljesen megfelelő betüanyaggal** szereltem fel, ugy, hogy bármilyen könyvnyomdai munkák izléses és szakszerü kiállitása tekintetében nemcsak a helyi és vidéki, hanem bármely elsőrangu fővárosi könyvnyomdával szemben is kiállom a versenyt.

Minthogy pedig könyvnyomdámat magam személyesen vezetem, a nyomdai munkákat megrendelő közönség egész bizalommal fordulhat nyomdámhoz, mert ugy a szép és csinos kiállitás, mint az árak tekintetében a legnagyobb megelégedésére lesz mindenkor kiszolgálva.

Bármilyen kis- vagy nagyobbszabásu viléki megrendeléseket leggyorsabban és kifogástalanul eszközlök.

Ugyszintén a nagyérdemü olvasó közönség szives figyelmébe ajánlom

„UJSÁG"

függetlenségi és 48 as Kossuth-párti politikai napilapomat, mely önálló vezérczikkein kivül, távirati- és telefon-jelentéseivel a legkorábban, a budapesti lapokat is megelőzve, számol be mindenkor olvasóinak.

Előfizetési árak:

Egész évre	24 kor.
Fél évre	12 „
Negyed évre	6 „

Mutatványszámok 8 napig ingyen és bérm.

A n. é. közönség nagybecsü pártfogását és bizalmát továbbra is kérve

teljes tisztelettel

Gombos Ferencz
nyomdatulajdonos,
az „UJSÁG" pol. napilap kiadótulajdonosa.

Könyvnyomdámat ez évi okt. hó 1-én áthelyezem Deák Ferencz-utcza 12-ik szám alatti (Adler-féle) saját házamban e czélra épülő külön helyiségbe.

Hirdetések
Egyetem-utcza 7-ik szám alatt levő kiadóhivatalunkban olcsó áron fölvétetnek.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Államadósság, közkölcsön.	Mai záró árfolyam Pénz		Áru	
Magyar aranyjáradék —4%	118	90	119	40
„ kor. járadék 3½ „	88	75	89	25
„ kor. járadék —4 „	97	60	98	—
Áll. kölc. vaskapucélj. kr. —3 „	82	75	83	75
1870. nyeremény kölcs. 100 frt	206	—	209	—
Horv.-Szlav. reg. kárt.-kötv. 4 „	101	50	102	50
M. földtehermnnt. kötv. 4 „	97	50	98	50
Horv.-Szlav. » » 4— „	98	50	99	50
Tiszai és szeg. nyer. köl. 4 „	161	50	164	50
Horv.-Sz. jelz. föld. kötv. 5 „	101	—	102	—
Convertált adóm. koronaj. 4 „	99	25	99	75
Egyes osztr. jár. papir. 4— „	100	—	100	50
» » » ezüst. 4— „	100	—	100	50
Osztr. aranyjáradék 4 „	119	—	119	50
» koronajáradék 4 „	99	—	99	50
» áll. sorsj. 1854. 3— „	185	—	195	—
» » 1860-ból 500 frt 4 „	154	—	156	—
» » 1860-ból 100 frt 4 „	183	—	187	—
» » 1864-ből 100 frt —	262	—	266	—
» » 1864-ből 150 frt —	262	—	266	—
Bos.-hercz. orsz. k· 1895. 4 „	96	—	97	—
„ „ vasuti 1898. 4⅕ „	101	—	102	—
„ „ „ 1902. 4⅕ „	101	—	102	—
Budapest főv. kölcs. 4²/₁% ——	96	—	96	75
Bdpest székes főv. kölcs. 4%	96	25	97	—
Záloglevelek, elsőbbségek.				
Belv. tkp. r. t. kor. ért. 4⅕%	101	—	102	—
Egyesült főv. tkptár 4½ „	100	40	101	40
» korona ért. —4 „	98	—	99	—
Kisbirt.-orsz. földh.-int. 34 év 5 „	103	—	104	—
» 50½ évre kor. ért. 5 „	103	—	104	—
» 50½ évre — — 4⅕ „	101	—	102	—
M. agr. és jb. szőlőkötv. 4 „	96	75	97	75
» » járadékjegy 4⅕ „	101	—	102	—
» » záloglev. k. 4⅕ „	100	50	101	50
M. ált. takp. r. t. 50 évre 4 „	98	—	99	—
„ „ „ „ 65 „ 4 „	98	—	99	—
M. földhitel oszt. ért. 4½ „	—	—	—	—
» » » » 41 é. 4 „	99	—	100	—
» » kor. é. 50 évre 4 „	98	50	99	50
» » kor. é. 63 évre 4½ „	88	—	89	—
» » szab. és talajjav. 4 „	98	—	99	—
Magy. jelzálog-hitelbank 4½ „	100	—	101	—
„ ugyanaz 50 évre 4½ „	100	—	101	—
„ „ — — 4 „	98	—	99	—
„ 50 évre kor. é. 4 „	98	—	99	—
„ közs. kötv. 50 év 4 és fél „	100	—	101	—
„ ugyanaz 50 évre 4 „	98	—	99	—
„ 50 év vt. 110 frt 5 „	101	25	102	25
„ 60 évre 100 frt ért. 3 és fél „	—	—	—	—
„ nyer. kötv. 4 és fél „	129	—	131	—
„ osztr. felülb. 4 „	134	—	137	—
„ nyer. kötvények 3 „	111	25	113	25
M. t.-p k. jelz. bankja 4½ „	101	—	102	—
» « közs. kötv. 4 » „	101	—	102	—
» » » » 4 „	98	—	99	—
Orsz. közp. hitelsz. kötv. 4 „	100	—	101	—
Osztr. m. bank 40 és fél é. 4 „	100	50	101	50
„ „ „ 50 év 4 „	100	35	101	35
Pesti haz. tp. közs. k. 4½ „	100	55	101	55
» » » » kor. é. 4 „	98	50	99	50

	Mai záró arfolyam Pénz		Áru	
Pesti m. keresk. bank 4½ „	100	25	101	25
» » » » kor. é. 4 „	98	—	99	—
» közs. k. viszf 110 frt 4 „	107	—	108	—
» » » » 105 k. 4 „	99	50	100	50
Adria tengerh. r. t. 4½ „	100	—	101	—
Bankok részvényei.				
Első magyar iparbank 5 „	336	—	340	—
Fiumei hitelbank 5 „	130	—	132	—
Hazai bank részv.-társ. 5 „	212	—	214	—
Horvát orsz. jelzálogbank 5 »	236	—	240	—
Magy. agrár- és jár.-b. rt. —	450	—	460	—
Magy. általános hitelban 5 „	769	—	769	50
Magy. jelz.-hit.-bank l. kib. 5 „	514	—	515	—
Magyar kereskedelmi r.-t. 5 „	580	—	590	—
Magy. kir. sz. Osztálysorsj.	1780	—	1840	—
Magyar leszámitolóbank. 5 „	460	—	460	50
M.-tak.-p. közp. jelz. bankja 5 „	1040	—	1070	—
Osztrák hitelintézet 5 „	657	75	658	25
Osztrák-magyar bank 5 „	1615	—	1625	—
Pesti m. keresk. bank 5 „	2835	—	2845	—
Union bank 5 „	535	—	537	—
Takarékpénztárak.				
Belvárosi tak.-pénzt. r.-t. 5%	224	—	226	—
Bud. tp. és orsz. zálogk. rt.	419	—	424	—
Egyesült Bpest fővárosi	2400	—	2415	—
Magy. ált. tak.-pénzt rt.	595	—	600	—
Magyar orsz. központi	1680	—	1710	—
Pesti hazai első tak.-p.	21700	—	21800	—
Biztositó társaságok.				
Első m. ált. bizt.-társ —	8000	—	8050	—
Fonciére pesti bizt. int. 5%	242	—	244	—
Magy. jég- és viszontb. rt 5 „	353	—	360	—
»Nemzeti« baleset bizt. rt. 5 „	240	—	250	—
Pannonia viszontb. int.	2050	—	2100	—
Gőzmalmok.				
Konkordia malom	175	—	185	—
Első budapesti malom.	1200	—	1230	—
Erzsébet malom.	430	—	435	—
Luiza malom.	220	—	230	—
Pesti henger malom.	900	—	935	—
Molnárok és sütők malma.	375	—	385	—
Pesti Viktória malom.	470	—	480	—
Különféle vállalatok.				
Bp.-szt.-lőrinc téglagyár rt.	300	—	315	—
Egyes. tégla- és cement gy. 5%	80	—	90	—
Ész.-magyarorsz. kőszénb. 5 »	236	—	238	—
F.-m. orsz. bánya és kohómü 5 »	548	—	554	—
Kőbányai gőztéglagy. rt.	940	—	980	—
Kőszénb. és téglagy. rt.	464	—	465	—
Rákosi téglagyár	—	—	150	—
Magyar aszfalt részv.-t. 5%	145	—	150	—
Magy. ált. kőszénb. rt.	320	—	325	—
Magy. keramiai-gyár rt. 5 »	146	—	150	—
Salgó-tarjáni kőszénb. 5 »	570	—	572	—
Ujlaki tégla- és mészégető	318	—	319	—
Első m. gazd. gépgyár rt. 5 »	150	—	166	—
»Danubius« m. hajógy. rt. 5 »	173	—	175	—

	Mai záró árfolyam Pénz		Áru	
Ganz és társa v.-ö. r.-t.	3160	—	3190	—
Magy. vag. és gép. r.-t.	—	—	—	—
Nicholson gépgyár r.-t.	205	—	215	—
Rima-mur. S.-t. vasmü r.-t. 5%	526	50	527	—
Schlick-féle gépgyár	360	—	370	—
Ált. vaggon-kölcsönző r.-t. 5%	610	—	620	—
Bihar-Szilágyi olajipar r. t.	325	—	335	—
Brassói cellulose gyár	360	—	380	—
Budapesti ált. vil. r.-t.	320	—	—	—
Első magyar betüöntő r.-t.	205	—	215	—
Első magy. gyapjum. gy.	600	—	—	—
Első magy. rész.-serfőző	2650	—	2750	—
Első magy. sertéshiz. r.-t.	475	—	495	—
Első magy. szálloda r.-t.	500	—	510	—
Fiumei rizshántó és kem. gyár	2800	—	2900	—
Gschwind-féle szeszgyár	975	—	1000	—
»Hungária« mütrágya-gyár	215	—	225	—
Kőbányai polg. sertőző r.-t.	320	—	330	—
M. cukoripar részv.-társaság	1675	—	1695	—
Magy. vasuti forgalmi rt. 5%	345	—	348	—
Magyar villámossági r.-t. 5 »	296	—	298	—
Nemzetközi villámos társ. 5 »	575	—	580	—
Nemzetk. wag.-kölcs. r.-t. 5 »	478	—	488	—
Adriai tenger haj. rt. 5 »	480	—	482	—
Budapesti közuti vaspálya	—	—	—	—
» » nov. közep.	585	—	584	50
» « élv. jegy	350	—	360	—
Bpesti vill. városi vasut 5%	342	—	343	—
„ „ „ élv. jegy 5 „	117	—	120	—
Bpest-ujpest-rksp. vill. vasut	182	—	185	—
Déli vasut	86	—	87	—
Cs. és kir. dunagőzh. társ. 5%	865	—	870	—
Kassa-oderbergi vasut 4%	378	—	383	—
M. folyam és tengerhajózási r. t.	—	—	—	—
Magyar gácsországi vasut 5 »	407	—	409	—
Osztr. magy. államv. 5 »	647	25	647	75
Sorsjegyek.				
Bazilika sorjegy	19	50	21	50
» osztr. felülbély.	21	—	23	—
Bécsv. ny.-k 1874-b.	520	—	530	—
Budavári sorsj.	155	—	165	—
» osztr, felülbély.	159	—	169	—
»Jó szivc egyes. sorsjegy.	9	75	10	75
» osztr. felülbély.	9	75	10	75
Magy. vörös-kereszt	27	—	29	—
» » o. felülb.	29	—	31	—
Olasz vörös-kereszt	42	—	44	—
» » o. felülb.	45	—	47	—
Osztr. vörös-kereszt.	54	—	56	—
Osztrák hitelintézet sorj.	462	—	472	—
Pálffy-sorsjegy	160	—	170	—
Pénznemek és váltók.				
Arany. magy. v. o. vert	11	35	11	43
Török aranylira	—	—	—	—
Ném. b. bankj. (100 mrk.)	117	40	117	70
Franczia bj. (100 frank)	95	05	95	35
Olasz bankj. (100 lira)	94	—	95	—
Papirrubel darabonként	2	53	2	54
Váltók London, 10 font st.	239	62	240	—
» német bankp. 100. m.	117	42	117	72

Maculatur papir
egész ivben, csomagolásra igen alkalmas kilonként 20 fillér, métermázsa vételnél 15 korona. Felvilágositást ad a kiadóhivatal.

UJSÁG
POLITIKAI NAPILAP
A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS (KOSSUTH) PÁRT ERDÉLYRESZI NAPILAPJA.

Megjelenik minden nap reggel 6 órakor egy nagy iven.

Tudósitásaival megelőzi a fővárosi lapokat.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyed évre	6.—
Fél évre	12.—
Egész évre	24.—

Mutatványszámokat 8 napig ingyen küldünk.

UJSÁG
KIADÓHIVATALA KOLOZSVÁRT
EGYETEM-UTCZA 7.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca